

OZVĚNA ZAPADU

(ECHO OF THE WEST)

ZABAVNÝ : TYDENNIK

PUBLISHED WEEKLY

Předplatné na rok \$1.00 Subscription \$1.00

Vydavatelé : Publishers
ODVARKA BROS., CLARKSON, NEB.

Vychází každou středu. Published Wednesday

Adresa redakce: ODVARKA BROS., CLARKSON, NEB.

Roztržka v prezidentském kabinetu.

V prezidentském kabinetu dle zprávy z Washingtonu jeví se známky neshody mezi jednotlivými členy a zejména se tak stalo při zprávě tajemníka války Garrisona, který se nesrovnává s náhledy zahraničního tajemníka Bryana. Neshody tyto mají svůj původ již v době, předcházející americkou výpravu do Vera Cruz. Tajemník Bryan, jenž jest podporován tajemníkem loďstva Danielsem, přeje mírovému směru v politice americké, ale při tom naráží na odpor Garrisonův, jenž klade důraz na nepřipravenost Soustátí ve válce. Dobře zpravený pozorovatel praví, že roztržka vzbudí ne co nejdříve. O prezidentovi Wilsonovi se praví, že stojí úplně při Garrisonovi a zejména s ním souhlasí v názorech, týkajících se zahraničních záležitostí. Vypráví dokonce, že zahraniční odbor, je muž v čele stojí Bryan, nemá při rozhodování u prezidenta příliš vlivu. Ve spojení s tím se také uvádí nedávná pověst o možnosti odstoupení Bryana.

Poklesek přístěhovalecvalství po dobu války.

Od počátku evropské války klesl počet přístěhovačů do Spojených Států na 5000 osob měsíčně, kdežto ještě minulého roku obnášel měsíční průměr kol 100,000. Někteří lidé předpovídají, že po válce na stane nový příval přístěhovačů, což ovšem jest dohadem, o němž možno pochybovat. Jest sice jisté, že po skončení války, bude se opět ohromné množství lidí stěhovat do Ameriky, ale že by byl nával tak neobyčejně veliký, neždají se být dle náhledu mnohých lidí pravděpodobno. Za prvé bude v Evropě mnoho práce, aby v spustošených zemích byl obnoven nějaký oběh a průmysl a potrvá to jistě dlouhá léta, než budou válkou zničené kraje opět uvedeny v nějaký dřívější pořádek. Vše to bude vyžadovati práci každého zdravého člověka, jenž zbyde po válce a proto také je k víře podobno, že i kdyby mladý zdravý lid chtěl se v neobyčejném množství stěhovati, pokusí se vlády klásti tomu překážky, poněvadž jejich zdravých rukou bude zapotřebí doma. A vedle toho možno také počítati na náš kongres, který se s největší horlivostí zasazuje, aby přístěhovalecvalství bylo co nejvíce znesnadňováno. Na všech stranách jest sice voláno, že by Spojené Státy měly otevřítí brány všemu trpělivému lidu evropskému, jenž by zde po válce hledal nový šťastnější domov, ale zatím právě v těchto dnech nalezá se na kalendářích senátním předloha na obzovování přístěhovalecvalství. Místo, aby podmínky k připuštění přístěhovačů do této země byly zmíněny, požadují někteří senátoři, aby byly ještě více ztíženy a jediná naděje spočívá v prezidentu Wilsonovi, jenž nedovolí, aby se předloha v celém jejím znění stala zákonem.

Počátky revoluce v Rakousku.

Londýnskýmu časopisu Morning Post píše jeden uherský žurnalista, který popisuje pohromu rakouské armády, která jí stihla na srbském území. Praví, že vojsko trpělo na ústupu nesmírně. Maršál Oskar Potiorek, vrchní velitel na jihu bude postaven před vojenský soud ve Vídni a jako se obvyčejně v Rakousku děje, bude na něho svalena vina za to, co zavinily o-

sobnosti vyšší, na prvním místě císař Vilém, rakouský generální štáb a vrchní velitel rakouské armády arcivévoda Bedřich. Veřejné mínění jest na Potioreka velice popuzeno a klade se mu za vinu, že "neměl dovoliti", aby byly z jižního bojiště odstraněny tři armádní sbory a poslány na ochranu Krakova. Ze však Potiorek v tom nerozhoduje a musel se podrobiti tomu, co mu bylo naráženo, o tom ovšem ví veřejnost málo. Praví se, že generál Minarelli-Fiazgerald bude na jeho místě jmenován vrchním velitelem toho, co Rakousku ještě z jižní armády zbylo.

Při ústupu trpělo rakouské vojsko strašlivě. Šedesát tisíc mužů bylo pobito a zraněno a třicet tisíc padlo jich do zajetí. Děla, střeliva a jiných zásob ukořistili Srbové více — praví dopisovatel — nežli měli sami po celou válku. Pomohli si tím nemálo. Uherské pluky trpěly velice. To co zbylo, uteklo se do Bosny, kdež se činí namáhavé pokusy, sestaviti jakou takou armádu novou.

Zatím ale propuká v Rakousku veřejný odboj, který má podobu začátku revoluce. Dopisovatel o tom praví: "V Praze, v Pešti a jiných městech došlo k výtržnostem, které měly osten namířený proti vojenskému velení, ale také proti vládě. Zde v Uhrách jest rozčilení veliké. Hrabě Tisza, ministerský předseda, měl v sněmovně senační řeč, v níž hrozil, že se uherské vojsko odtrhne od rakouského velení a bude svou zemí před vpádem nepřátelským hájiti samo. Pravil: "Nenahledne-li generální štáb důležitost vpádu nepřátel do naší země, tu naše samostatná země najde si už prostředky, aby soustředila své síly, kteří bojují jinde, k obraně své země vlastní a svých domovů." Tisza byl za to povolan do Vídně k císaři, který rád na ministry pouštívá hrůzu. Ale Tisza se ho nezalekl. Když jej hrubými slovy káral, nabídl mu Tisza resignaci z úřadu. Císař obrátil a počal jej prositi, aby zůstal."

Spoj. Státy na pokračí války?

Jak známo, usnesl se kongres, že zahájí před výborem veřejné slyšení o tom, čeho potřebují Spojené Státy, aby byly bezpečny v případě války. Senator Weeks vyslovil se o tom: "Celý svět, jak vidíme v nynější válce, úsilovně se snaží, aby vojenská tajemství ukyli, jenom my jdeme s nimi na veřejnost, roztrubujeme své vady a nedostatky před celým světem." A měl pravdu. Stal se před výborem případ, který způsobí veliký rozruch nejen v zemi, ale i v hranicích. Před výbor dostavil se kongresník Hobson, známý "uhlaný hrabě od Santiaga," kterého nikdo neběže vážně, poněvadž by ustavičně válčil s celým světem. Na Hobsona byla učiněna náhrádka, že stále vidí strašidla, a to jej velice rozčílilo. Počal vykládati: "Do káží vám, že nepřeháním a že naše země skutečně čes od činu očiť se v nebezpečí. V měsíci květnu roku 1913 a ještě několik týdnů potom naši dělostřelci na Filipínách na ostrově Corregidoru, u vjezdu do přístavu maudského, museli v svých děla díti ve dne v noci, očekávajíc nepřátelský útok. Vjezd do přístavu vystlan byl minami. Vojsko se tam hrulo a všecko se připravovalo na obléhání aspoň dvouleté. I manilská vláda byla připravena, že se systěmně." Proti Hobsonovi seděl ministr námořnictva Daniels a člen námořního štábu, kapitán Winterhalter, kteří mu hleděli oči do očí. Hobson zvolal: "Nuže, ministr námořnictví je zde, ať to popě, což jsem řekl." A obrací se k Winterhalterovi, křičel: "Nechci aby se o mně říkalo, že vidím strašidla." Ani Daniels ani Winterhalter nepřihlásili se ku slovu a tvrzeňi Hobsonova nepopřeli. Bezpochyby nemohou, bude na tom mnoho pravdy. Právě v té době hrozila válka mezi Spojenými státy a Japonskem, který se zle chozřoval nad pravě přijatými zákony kalifornskými.

Vztahy mezi oběma vládami byly napjaty do krajnosti. Válka byla by jistě vypukla, kdyby se do toho nebyla vložila vláda anglická, která Japonce ukrotila a tím Spojeným Státům nemalou službu prokázala. Jest jisto, že japonský vyslanec v té době podal prezidentu Wilsonovi notu, která vy padala skoro jak ultimatum. Ze se na Filipínách silně zbrojila, jest jisto a Hobson asi nelže. Jižnou otázkou, a to otázkou vážnou, jest, má-li se o takových věcech veřejně, před kongresním výborem mluvit. Vláda uvedena je tím do nemalých nepřijemností. Prezident Wilson v době té doznal v posledství ku kongresu, že jsou Spoj. Státy ve veliké tísní a žádal, aby kongres odvolal zákon o poplatcích panamských, což mělo býti Anglii odměnou za přátelskou službu u Japonců. Nyní jest v Bílém domě nad tím veliké roztrpění a kongresní výbor byl žádán, aby výslech prováděl co možná rozumně a obzovoval se jen na věci nejnámější.

Byli Rusové poraženi?

Celý Berlín počíná si jako poblený a jása nad velikým vítězstvím v ruském Polsku, které na rozkaz vojenských úřadů mají národu časopisy. Všude jsou vyvěšeny prapory, školy byly na jeden den zavřeny a také banky vyhlásily svátek, ve kterém nemusi nikomu nic platiti. A o se vlastně jedná? Německé časopisy to vysvětlují: Byl odražen nepřítel, který se již tlačil na německé území, do Slezska a Východního Pruska. Rusové byli nuceni couvnouti na svou čaru defenzivní a německý národ dočkal toho, že bude mít aspoň na čas pokoj před nepřitelem, který jej tak vážně ohrozoval.

Ze byli Rusové od hranic odrazeni, o tom neždají se býti pochybnosti, ale zastaviti útok nepřítel, není ještě úspěchem tak velikým, když ten nepřítel po krátké době zase přijíti znovu. A že Rusové zase přijdou, to vědí Němci příliš dobře.

Na bojišti východním, ruském musíme býti připraveni na takový překvapení. Tam je bojování naprosto jiné nežli na západě. Ve Francii a v Belgii znamená to velké vítězství, zatačeli se nepřítel o dvě nebo tři míle, za to na východě konají se vpády a útoky na vzdálenost sedmdesáti pěti a sto míle, ale potom se zase jde zpátky. Jednou při tom vyhrávají Němci, jednou Rusové, ale postup ten nemá nikdy takové trvalosti jako ve Francii. Poměry jsou tu zcela jiné. Několikrát jsme to již vysvětlili.

Ve Francii a Belgii bojuje se již taktikou moderní, v Rusku to nejde, poněvadž je na to fronta příliš dlouhá. Při moderních bitvách převládá snaha: Proměnit útvek otevřenou do bitvy posílené, čili "zakopávat se." Viděli jsme to na počátku války ve Francii. Napřed Němci postupovali, Francouz se nechtěl dosti sblížit k jejich zadržení, couvali před nimi a sbíraly síly, ale nedaleko Paříže konečně cítili se tak sblížit, že je napadli, odrazili od řeky Marne a dohnali na řeku Aisne, kdež nastal konec německého ústupu. Ve Francii stojí proti sobě nesmírný počet vojáků na obou stranách bojujících: armády potřebují ku svému rozvíjení tak dlouhých front, že se protáhnu až tam, kam to vůbec jde, jako v tomto pádu k moři a ku hranici švýcarské. Nesmíme si mysleti, že v předstávkách boje vojáci v zákopech jen leží. Musí plně pracovati lopton a motykou a používati každé chvíle k opevnění své posíle, pro kterou si byla ustupující armáda beztoho vyhlédla místo nejbřihodnější. Čím děle proti sobě vojska leží, tím se stávají posíle jejich pevnější a nedobytnější.

Jak se vojáci zakopávají.

Čtenáři zpráv z bojiště, který ne byl vojákem, bývá nejjasno, jakým způsobem se zákopy budují a jak se v nich bojuje. Zakopávání se na bojišti jest věc už starou, provádělo se už před třiceti lety, ale daleko největšího významu nabýlo teprve za první války opravdu moderní války rusko-japonské, vedené v Mandžurii před deseti lety, která byla všemi vojvoděmi "ak pečlivě sledována. Teprve ve válce japonské se ukázalo, že se může vojsko zakopávati i pod palbou nepřátelskou.

Za obvyčejných okolností může voják nebo každý průměrný muž za čtyry hodiny práce vykopatí osmdesát krychlových stop země. To znamená díru čtyry stopy dlouhou i širokou a pět stop hlubokou. Za hodinu může vykopatí díru tři stopy dlouhou a širokou a něco přes dvě stopy hlubokou. Poněvadž země vyházená hromadně se před zákop, stačí to již za absto-

lo v poměru k bitevní frontě. Ve Francii bojuje se na frontě dlouhé asi 360 amerických mil na každé straně přes dva miliony vojáků.

To jest nutné vysvětliti, abychom pochopili situaci na bojišti ruském. Jest nikdy v dějinách lidstva nevedla se válka na frontě tak dlouhé. Není to rovná čára od moře ke Karpatům, nýbrž čára silně klikatá, od Baltického moře přes Východní Prusy do ruského Polska, přes Czenstochovu a Krakov pak podél Karpat do Bukoviny, která může činiti přes 800 amerických mil. Obsaditi linii tuto tak velikým počtem bojovníků, aby se tu mohli zakopati, nemohou Rusové ani Němci ve spojení s Rakusy. Proto bude se tu dlouho bojovati v bitvách otevřených, nežli se stane nějaká změna. Otevřené bojování znamená daleké zájezdy a vpády do nepřátelského území, které však nemívají nikdy dlouhého trvání, jak jsme dosud viděli. Mnohokrátě vnikli Rusové nejen do Halice, ale i přes Karpaty do Uher, zase byli nuceni couvnouti, když cítili potřebu sňati větší počet vojska do středu, kde je tísnili Němci. Mnohokrátě již vyjel si německý maršál Hindenburg na Varšavu, dostal se na vzdálenost až osmdesátí mil od své zásobovací base, ale zase musel táhnouti nazpátek, když mu Rusové hrozili zaskočením. Všecka bojiště, francouzské, ruské i srbské, jsou spolu ve spojitosti a vítězství čí porážka na jednom nezůstává bez vlivu na bojiště druhé. Srbbům na příklad usnadnilo se dobytí Bělehradu proto, že byla rakouská armáda nucena chvátati na pomoc Krakovu. Němci budou zase nyní pravděpodobně hrnouti vojsko na západ, aby tam napravili to, o čem posledních dnech přišli. Již proto, že je tato válka moderní, bude zájisti dlouhá, velice dlouhá, a vyžaduje na prvním místě trpělivosti. I kdy by zakročila Itálie a Rumunsko ve prospěch spojených, nečekajme, že se všecko vyřídí obratem ruky.

Dlužno mít na mysli, že již třikrát německé armády byly vrženy proti Rusku s velikou energií. Jejich postup ve Východním Prusku i jejich tažení na Varšavu byly odrazeny, také třetí postup na Varšavu byl zastaven. Nikdo neupírá Němcům, že s vojskem, které mají na východě k dispoici, provedli dílo veliké, ale nutno mít na mysli, že to, co jim selhálo na vojsku, nabírají jim mnohonásobně zezadu. Ale to, o čem se namáhají, nedosáhli a nedosáhnou. Z tísně by je vytrhlo jenom ohromné vítězství, které by Rusy daleko zahadlo, ale ne takové, které je na krátkou dobu zadrží, aby se s posilami přihnali znovu. Na východě nebudou Němci v stavu rozprostřiti proti nepříteli tak mohutnou bitevní čaru jako proti Francouzům, která by sahala od moře baltického až ke Karpatům. kdežto ruského vojska stále přibývá a ještě bude přibývat. Podarili-li se Rusům Němce jen zastaviti a zadržeti, přijde jednou doba, že je zatačeli pouhou číselnou převahou.

KAŠEL,

zápal průdušek, zajímavý kašel, bolavé hrdlo, chraptivost, modrý kašel a nastuzeniny jsou správně léčeny, kde

Severův Balsám pro plíce

jest užíván. Jest to velmi vhodná příprava při vleklém zápalu průdušek, jak se přesvědčíte z dopisu, který nás nedávno došel:

Na prodej v lékárnách. Kde nejsou k dostání, pošleme přímo po obdržení obnosu.

Máte již výtisk Severova českého kalendáře na rok 1915? Nemáte-li ho snad dosud, dostanete si ho od vašeho lékárníka, aneb přáte přímo na

Při léčení kašle a nastuzení ve spojení s balsámem doporučujeme také Severovy Tabletky proti nastuzením a chřipce. Cena 25 centů.

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa

ny úkryt před kulemi, které letí přímo.

Postupují-li dvě armády, opatřené moderními zbraněmi proti sobě, tu slouží zákopy na prvním místě k tomu, aby poskytl ochranu před střelbou než aby chránily před útokem. Obrana moderních zákopů spočívá ve střelbě. Může-li vojsko postupujícího nepřítel postřeliti, zabráni útoku, nemůže-li, pak mu zákopy nepomohou. Jedná se tedy o to, aby vojáci, ve strouhách ležící, chráněni byli před kulemi nepřátelskými.

Již za patnáct minut mohou si vojáci vykopatí strouhu, která je aspoň obstojně před ručními palbou chrání. Ručnice, kulomety a také malé děla střílí kule v přímé čáře, které se v nasypané zemi zachycují. Ale děla polní metají šrapnely, které praskají ve výši a chrlí kule na zákopy shora. Hmoždýče pak hází bomby v obloukách v úhlu 45 stupňů anebo ještě výše. Ze v něm mohou za nespán státi, pracují ještě třetí hodinu, anebo jej značně sesíliti a ve čtvrté hodině mohou si zříditi i střech nad hlavami. Ale takové střechy zřídka se zřizují za dne, pokud nepřítel páli.

Rozumí se, že každá krajina a každá půda vyžaduje zákopy jiných, ve Francii na obou stranách bitevní čary zřízeny jsou v takové rozmanitosti, že to návštěvníky překvapuje. Nepřítel proti sobě nikdy klidně neležel, ale stále se snaží postoupiti. Taktika jest v různých krajínách a různých okolnostech ovšem různá, ale hlavní myšlenka jest při tom jednodušná. Nepřítel jest od sebe vzdálen různě, řekněme třeba půl míle, Němci náhle napadne postoupiti. Jejich pluk vyskočí ze strouhy a zahájí útok. Všechna francouzská děla a pětota spustí na střelbu. Němci utíkají dále ku předu, chráněni poněkud svými děly od zadu, která střílí na nepřítel, polovice útočníků padne, ale druhá polovice dostane se přece na vzdálenost, která byla vyhlédnuta. Tam dostanou rozkaz k zakopání. Padnou rychle k zemi a jako krátkou počnou hrabati. Odepnou své rýče a pracují s největším úsilím. Sotva k zemi dopadnou a práci počnou, vyskočí ze zákopů jiný pluk buď na pravo nebo na levo od nich, a žene se na nepřítel. Francouzi musí nechat hrabající na pokoji a soustředit všecku střelbu na útočníky. Němci, kteří leží na zemi, zatím jsou každé minuty bezpečnější, čím více hromada vykopané země před nimi roste. Tu a tam ovšem ještě nejdenn padne kuli za oběť. Za půl hodiny pilné práce mohou býti před příhoou střelbou chráněni.

Zatím ovšem ženijní sbor, který zůstal v zadu za bitevní čarou, má všecko pečlivě připraveno, tak že

hned, jak se snese soumrak, přijde do předního zákopu mužstvo nové. Někteří s lopatami a motykami prohloubí a spojí strouhy, jiní s ostnatým drátem, který mají namínutý na cívkách, zaráží do země kůly a upevňují drát, který jest před zákopy nezbytnou ochranou. Jiní s prkny, která jsou již ku předu nařezána do přiměřené délky, pokrývají zákopy a nasypou na prkna tolik země, kolik je třeba na ochranu před kulemi a střepinami šrapněl, které prší shora. Jiná skupina vojáků přinese malé pytlíky písku, který je promísen s cementem. Pytlíky takové přiváží se na bojiště prázdné, jen poocementované, pak se do nich písek nasype. Stačí jen pokropiti je vodou, aby stvrdly a utvořily pevnou, neprostřlitelnou stěnu. Také se upevňují zvláštní ocelové plotny s otvory jako střílny. Když je všecka práce hotova, přijdou na pomoc tak zvaní "zahrazeníci", kteří zákopy pokryjí posekanou travou, větvičkami a zkrátka je uspořádají tak, aby se staly co možná neviditelnými.

Když vyjde slunce, spatří Francouzi, že se k nim Němci dostali o čtvrt míle blíže, ale oko zkušené pozná, kde zákopy leží, tak dokonale jsou kryty. Nejsou rozzeztelné ani z aeroplanu.

Ličili jsme postup Němců jen k vůli objasnění. Rozumí se samo sebou, že Francouzi, Angličané i Rusové umí se zakopávati stejně dobře.

Střílet na takové zákopy z ručnice anebo z polních děl bylo by zbytečnou prací a maršnými vyházaním střeliva. Vojáci mají v nich jen malé střílny, aby takovou děrou některá kule proletěla, byla by zvláštní náhoda. Něco zmožou jen granáty dynamitové, ale to zase jen tenkrát, kdy padnou do vzdálenosti dvou stop. Padne-li bomba taková o něco dále, tu naprosto nic neudělá a je to zbytečné plýtvání střelivem, neboť granáty o vysoké výbušnosti stojí veliké peníze. Ale dobré míření jest velice těžké, když zákopy mizí v okolní krajině.

K tomu všemu budují se zákopy křikáct, tak aby se nepřítel tím více ztížilo přesné míření. Za každými dvěma stopami jest záhyb. Kdyby se nepřítel podařilo, vynajít přece přesnou vzdálenost, tu může jednou bombou zabítí nanejvýše deset vojáků. A za deset životů explosivní granát vojenský považuje se za příliš drahý.

Mysli to vážně?
"Obecenstvo má mne dosti", napsal Theodore Roosevelt dru. Wal do Cocovi, vůdci progresivní strany v Oregonu. Mimo to napsal prý, že nekandiduje na prezidentský a nebude také více kandidovati. "Obecenstvo nechce slyšeti o reformách a reformátorech, a jmenovitě ne o mně," psal Roosevelt.

Nová Vlast kalendář na rok 1915 posíláme kamkoliv vyplaceně za 50ct. Jest v něm velmi zajímavá čítba.